תלמוד ירושלמי · מפרשים · חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי · סדר מועד

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי שקלים

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי שקלים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-חתם-סופר-על-תלמוד-ירושלמי-שקלים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161024 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ג 4
הלכה ד 4
פרק ב 5
הלכה ה 5

פרק א

הלכה א

הן נקרא ולא נבעת לטובה כל נדיב לב לרעה ויתפרקו כל העם. והנה מצוה להפוך בזכותן של ישראל הרי לקמן בתכלת ועצי שיטים כתיב וכל איש אשר נמצא אתו וגו' הביאו וחלילה לחשוב ששום א' מבני ישראל לא נתן נדבתו למשכן ה'. אך הכלים הללו הם כלים מאוסים כמ"ש רמב"ן לקמו גבי מראותהצובאת ואמנם יען חטאו בע"ז כדי להתיר עריות בפרהסיא ע"כ ראוי שיביאו זהב לכפר על זהב העגל ותכשיטי נשים לכפר על הרהורי זנות. ואמנם נתביישו החוטאים להביא כלים הללו לפרסם חטאם. ע"כ כל הצדיקים המפורסמים הביאו בראש כלים הללו כדי שלא לבייש המביאים על חטאם. כדרך שעשה יהונתן בן עמרם ושמואל הקטן וישעיה בן נתניא אנחנו מעלינו בשם אלקינו וגו'. והיינו כל נדיב לב הביאו חח ונזם שלא לבייש המביאים. אבל תכלת ועצי שיטים כל אשר נמצא אתו הביאו:

הלכה ג

כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמו וכו' ובגמרא מדחי מנחת היחיד קריבה כליל ואיך מנחת הציבור קריבה כליל. ויל"ד לשון שדרשו לעצמן. ותו וכי נעלם מהם לחלק ביו בפ"ע לתערובות וע"כ אן סברא שיבטל וא"כ במאי פליגי. ונ"ל בודאי אי הטעם שכולה כליל מטעם עוצם קדושת כהנים אין שום סברא שיצוה הקב"ה שישקלו שקליהם ולבטל לכתחילה איסור ברוב ולאכול עומר ושתי הלחם. אך מסברא בעי' שיריים ניכרים [כי האומר כל כריי תרומה לא אמר כלום וכו הדין במנחה בעי' שיריים ואם פיחת קומץ או הותיר כ"ש פסול ואפי' בבין הביניים איבעי' להוא] ומנחת כהן כולה כליל לאו משום קדושתם. אלא כמ"ש רמב"ן פ' צו בשם הרמב"ם שהכהן מנדב מנחה ומעלהו בידו ואוכלו בעצמו ומקריב ממנו קומץ א' והשאר אוכל ולא יתכן זה ע"כ כולה כליל. וא"כ זה שייך כשהיא בעצמה והוא מקריב מנחת עצמו ואוכלו יהי' חילול השם וע"כ להיות כולה כליל אעפ"י שאינו נכון כי אין שירי' ניכרים. אבל עם שקלי צבור לא שייך בזה ושפיר יהיה מנחתם נקמצות כדינו וא"כ טעו הכהנים. אלא שהם דרשו המקרא לעצמו ולכבודן שמרוב קדושתן אין מנחתן נאכל על כן לא שקלו:

הלכה ד

העכו"ם והכותי ששקלו איך מקבלין מהם וגו' וכן מפורש ע"י עזרא לא לכם ולנו לבנות בית לאלקינו. פי' וממותרי שקלים בונין בבהמ"ק ועיין לקמן בירושלמי וברמב"ם פ"א

משקלים. וצ"ע דבלאו האי טעמא נמי איך מקבלין דהא קרבנות צבור אינן באין משלהם כע"ש תוס' מנחות ע"ג ע"ב ד"ה איש איש. ומכ"ש למ"ד התם דאין מביאין משל גוי אלא עולת וא"כ איך יתנו שקלים ויביאו מהם מנחות ושלמי ציבור וחטאות. והרי מטעם זה אין הכהנים שוקלים משום דכתיב וכל מנחת כהך כליל תהיה. ומיהו י"ל אה"נ אלא חדא מתרי ותלת טעמי נקט ונקיט טפי הך קרא דעזרא משום דלא תקשי לנו הא בפ' שקלים כתיב כי תשא את ראש בנ"י וגו' ונתנו איש כופר וגו' וא"כ נהי דבני ישראל ממעט גוים מ"מ נימא איש לרבות גוים ויהיה ממועט משום דבר ומרבינן לי' לשום דבר כמו בערכיך [מס' ערכין ה' ע"ב] ומ"ט נאמר שאיך מקבלים מהם שום שקלים בשום אופן. וע"כ צריך לומר דמוקמי' איש לרבות מופלא סמוך לאיש דישראל [עי' נזיר דף ס"ב ע"א] ומייתי' ראיה לזה מדכתיב לא לכם ולנו ואי ס"ד איש אתי' לרבוי' גוי א"כ גם בערכין מרבינן גוי גדול היודע להפלאות עכ"פ ומ"ע לא קבל עזרא שקלים מהם. אע"כ איש הכא והתם לא אתי אלא לרבוי' מופלא סמוך לאיש דישראל וק"ל. עוד נראה דמפרש קרא הכי כיון דמ"ע על בניו בהמ"ק דאורייתא מוטל על ישראל ואין אנו יוצאים י"ח אם משתתפים גוים בבנינו והיינו לא לכם ולנו. וממילא ה"ה שקלים לקרבנות צבור אין אנו יוצאים ידי חובותינו בשותפות גוי. ונ"ל דש"ס דערכין ה' ע"ב קאי אסיפי' דקרא אין לכם חלק וזכרון בירושלים דליכא מ"ע לבנות ירושלים:

פרק ב

הלכה ה

הגע בעצמך דלא כוונן אלא ליה וכו' נ"ל דס"ל דודאי אי לא נעשה כוונת הנותן כלל וכלל כגון שהמת אינו צריך כלל והוה גבייה בטעות הוה אומדנא דמוכח אבל כל שקבצו סך מרובה ועירבו המעות וקנו ממנו צרכי המת נמצא גם ממעות שנתקבצו באחרונה נעשה המצוה כמו ממעות הראשונים ויעשה המצוה גם בממונו והמותר הוא ג"כ מתערובת כל המעות וע"ז אין אומדנא לומר שאינו רוצה שיאכלו היורשים המותר כיון שעכ"פ יעשה מצותי כנ"ל בפירושו: